

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

26.02.2024. – 01.03.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 04.03.2024. године

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 26.02.2024. – 01.03.2024.

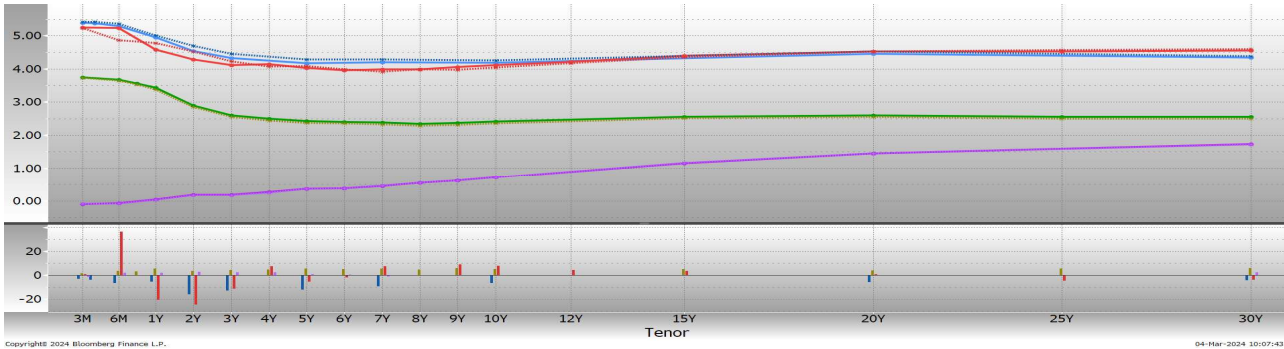
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	23.2.24	-	1.3.24		23.2.24	-	1.3.24		23.2.24	-	1.3.24		23.2.24	-	1.3.24	
2 године	2,85	-	2,89	↗	4,69	-	4,53	↘	4,54	-	4,29	↘	0,17	-	0,19	↗
5 година	2,37	-	2,43	↗	4,28	-	4,16	↘	4,09	-	4,03	↘	0,37	-	0,37	→
10 година	2,36	-	2,41	↗	4,25	-	4,18	↘	4,04	-	4,11	↗	0,72	-	0,72	→

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillowe

Доспијеће	Приноси		
	23.2.24	-	1.3.24
3 мјесеца	3,771	-	3,777
6 мјесеци	3,637	-	3,673
1 година	3,401	-	3,450

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 01.03.2024. године (пуне линије) и 23.2.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обавезница еврозоне су на почетку прошле недјеље забиљежили раст и до четвртка нису биљежили веће промјене, када је дошло до корекције приноса наниже под утицајем објављеног податка о паду ПЦЕ дефлатора у САД. На крају недјеље приноси нису забиљежили веће промјене, упркос објављеним подацима о мањем паду инфлације у еврозони у односу на очекивања, а који су указали на и даље присутну повишену инфлацију, што учвршћује аргумент да ЕЦБ треба да одгоди промјену монетарне политике до средине године. Посматрано на недјељном нивоу приноси обавезница еврозоне су повећани. Приноси њемачких обавезница су забиљежили раст између 4 и 6 базних поена, а приноси италијанских обавезница раст од 7 до 10 базних поена.

Већина званичника ЕЦБ је својим изјавама у посматраном периоду наставила да указује на потребу стрпљења прије доношења одлуке о промјени актуелне монетарне политике, наводећи као аргумент да постоји ризик да се због прераног смањења каматних стопа касније инфлација поново убрза, а што би захтијевало поновно повећање каматних стопа. Тако је већина мишљења да би јунска сједница могла да буде први могући датум за доношење одлуке о почетку смањења каматних стопа. Предсједница ЕЦБ Лагард је потврдила прогрес у инфлацији, али је истакла трајне притиске плата, наглашавајући важност достизања одрживог циља инфлације од 2%. Лагард је навела да еврозона још увијек није достигла свој циљ инфлације упркос знаковима потенцијалног раста касније током године. Наредна сједница УВ ЕЦБ се одржава 7. марта и не

очекују се промјене актуелне монетарне политике, али се очекује објављивање нових кварталних прогноза које би могле да дају јаснију слику будућих одлука, посебно јер је неколико чланова УВ раније наводило да ће свјежије прогнозе дати бољи увид прије него се донесе било каква одлука.

У међувремену, заступници ЕУ су упозорили ЕЦБ да је њен кредибилитет у питању и зависи од њене способности да инфлацију врати под контролу. Великом већином је изгласана резолуција у којој се изражава забринутост да потрошачке цијене остају “неукроћене”. Упозорено је да, уколико ЕЦБ не успије да врати инфлацију на циљани ниво у догледно вријеме, уз истовремено повећање трошкова финансирања у еврозони, посебно за компаније и становништво, ЕЦБ ризикује губитак свог кредибилитета.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	Монетарни агрегат М3 – ЕЗ (Г/Г)	ЈАН	0,3%	0,1%	0,2%
2.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	ФЕБ	2,5%	2,6%	2,8%
3.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	ФЕБ	2,9%	3,1%	3,3%
4.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.)	ФЕБ	46,1	46,5	46,6
5.	Стопа незапослености – ЕЗ	ЈАН	6,4%	6,4%	6,5%
6.	Стопа незапослености – Њемачка	ФЕБ	5,8%	5,9%	5,9%
7.	Стопа незапослености – Белгија	ЈАН	-	5,5%	5,6%
8.	Индекс економског повјерења – ЕЗ	ФЕБ	96,6	95,4	96,1
9.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (финал.)	ФЕБ	-15,5	-15,5	-16,1
10.	ГфК индекс повјерења потрошача – Њемачка	МАР	-29,0	-29,0	-29,6
11.	Индекс повјерења потрошача – Француска	ФЕБ	92	89	91
12.	Индекс повјерења потрошача – Италија	ФЕБ	97,0	97,0	96,4
13.	БДП – Француска (Q/Q) финал.	IV квартал	0,0%	0,1%	0,0%
14.	БДП – Белгија (Q/Q) финал.	IV квартал	0,4%	0,3%	0,4%
15.	БДП – Финска (Q/Q)	IV квартал	-	-0,7%	-1,1%
16.	БДП – Ирска (Q/Q) финал.	IV квартал	-0,7%	-3,4%	-2,5%
17.	Малопродаја – Њемачка (Г/Г)	ЈАН	5,8%	5,9%	5,9%
18.	Малопродаја – Холандија (Г/Г)	ЈАН	-	1,8%	1,9%
19.	Обим малопродаје – Ирска (Г/Г)	ЈАН	-	2,7%	2,7%
20.	Обим малопродаје – Финска (Г/Г) прелим.	ЈАН	-	-2,9%	0,7%
21.	Потрошња становништва – Француска (Г/Г)	ЈАН	-	-0,7%	1,2%

САД

Очекивано успоравање инфлације и економског раста у САД, те објављивање лошијих података са тржишта рада су фактори који су допринијели смањењу приноса америчких државних обавезница током протекле недјеље дуж цијеле криве. Крајем недјеље Фед је упутио извјештај Конгресу САД у којем је истакао “значајне” финансијске слабости које се приписују нивоима задуживања и паду вриједности имовине, упркос смањеном стресу у банкарском систему. У извјештају је наведено да Фед остаје фокусиран на циљани ниво инфлације од 2% и сигнализује да нема смањења каматних стопа док не дође до одрживог напретка.

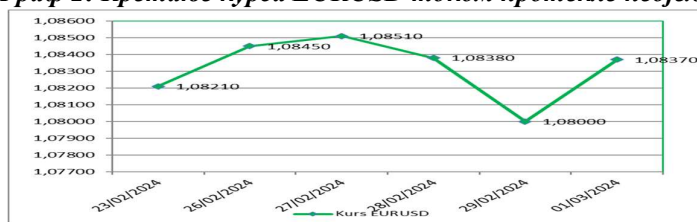
С друге стране, коментари креатора монетарне политике Феда одражавају сложен економски сценарио са фокусом на динамику инфлације, одлуке о билансу стања и потенцијална прилагођавања политике. Предсједник Феда из Њујорка Вилиамс је изјавио да ће Фед вјероватно смањити референтну каматну стопу “касније ове године”, додајући да и даље очекује да три смањења каматних стопа у 2024. години буду “разумна полазна тачка”. Вилијамс очекује смањење инфлације на 2–2,25% уз успоравање економског раста на око 1,5% и повећање незапослености на приближно 4,0%. Предсједник Феда из Ричмонда Баркин је изјавио да текући инфлаторни притисци чине предвиђање смањења каматних стопа преурањеним. Баркин је истакао важност “нормализације” инфлације, позивајући се на плате и инфлаторне притиске на које указује најновији извјештај о ПЦЕ дефлатору. Његов колега из Чикага Голсби је нагласио потребу фокусираности на инфлацију у сектору некретнина, позивајући се на пажљиво праћење. Члан FOMC-а Волер се у својим

коментарима залагао за повећање удјела краткорочних државних обавезница, док је Логан из Даласа сугерисала прикладност успоравања темпа квантитативног поопштравања.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БДП (Q/Q) – годишњи ниво – 2. прелим. податак IV квартал	3,3%	3,2%	4,9%
2.	Лична потрошња – 2. прелим. податак IV квартал	2,7%	3,0%	2,8%
3.	ПЦЕ дефлатор (Г/Г) ЈАН	2,4%	2,4%	2,6%
4.	Индекс личних прихода ЈАН	0,4%	1,0%	0,3%
5.	Индекс личних расхода ЈАН	0,2%	0,2%	0,7%
6.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 24. феб	210.000	215.000	202.000
7.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ 17. феб	1.875.000	1.905.000	1.860.000
8.	РМІ индекс прерађивачког сектора Ф ФЕБ	51,5	52,2	50,7
9.	Потрошња грађевинског сектора (М/М) ЈАН	0,2%	-0,2%	1,1%
10.	ИСМ индекс прерађивачког сектора ФЕБ	49,5	47,8	49,1
11.	Индекс потрошачког повјерења ФЕБ	115,0	106,7	110,9
12.	Број захтјева за хипотекарне кредите 23. феб	-	-5,6%	-10,6%
13.	Поруџбине трајних добара П ЈАН	-5,0%	-6,1%	-0,3%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0821 на ниво од 1,0837.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле недјеље тржиште Велике Британије је било прилично мирно, фокусирано и даље на тренутне трендове инфлације. Замјеник гувернера БоЕ Рамсен је изјавио да инфлаторни притисци у Великој Британији и даље постоје и БоЕ жели да прикупи више доказа о трајању и постојаности инфлације, прије него што размотри промјену тренутне политике. Упркос недавном паду инфлације услуга и раста плата, Рамсен је истакао појачане показатеље постојаности инфлације, наводећи потребу за додатним доказима како би се процијенило трајање таквог тренда и колико дуго такав тренд растућих каматних стопа треба задржати. Такође је изјавио да би БоЕ могла да прода све државне обавезнице Велике Британије купљене у оквиру програма квантитативних олакшица, како би се боље припремила за наредну финансијску кризу. Фокусирајући се на тренутне економске параметре, главни економиста БоЕ Пил је исказао забринутост за тренутне трендове инфлације и упозорио је да се не треба ослањати на претходни податак растуће инфлације која је смањена у калкулацијама или на смањење цијена робе на међународном нивоу. Иако је дошло до смањења инфлације потрошачких цијена, Пил је нагласио потребу за увјерљивим доказима одрживог смањења у складу са циљаним нивоом од 2% прије разматрања смањења каматних стопа.

Министар финансија Хунт је најавио нова новчана средства за јачање производног сектора у Великој Британији, и то уочи објављивања буџета који је заказан за сриједу. Пакет вриједан 360 милиона GBP (456 милиона USD) укључује владина и индустријска улагања, од којих ће имати користи компаније у области науке о животу, аутомобилске индустрије и ваздухопловства. Хунт је нагласио улогу финансирања у позиционирању Велике Британије као свјетског лидера у производњи, усклађујући се са планом Владе Велике Британије да подржи индустрије које имају будућност.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БРИЦ индекс цијена у трговинама (Г/Г)	ФЕБ	2,5%	2,5%	2,9%
2.	Потрошачки кредити (Г/Г)	ЈАН	-	8,9%	8,6%
3.	Број одобрених хипотекарних кредита	ЈАН	52.000	55.200	51.500
4.	Цијене кућа (Г/Г)	ФЕБ	0,7%	1,2%	-0,2%
5.	PMI индекс прерађивачког сектора Ф	ФЕБ	47,1	47,5	47,1

Током протекле недјеље GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,85391 на ниво од 0,85650. GBP је депрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD забиљежио пад са нивоа од 1,2672 на ниво од 1,2655.

ЈАПАН

Током протекле недјеље вриједности акција у Јапану су наставиле да расту на рекордне нивое, без обзира на то што подаци показују да је инфлација виша од очекивања. Стопа инфлације у јануару је превазишла очекивања, те је након децембарског нивоа од 2,6%, забиљежила ниво од 2,2%, мало изнад инфлационог циља БоЈ (2,0%). Ово побољшава изгледе да би БоЈ могла да укине политику негативних каматних стопа и повећавају се шпекулације на тржишту да би повећање каматних стопа могло да се деси већ у априлу. Министар финансија Сузуки приписује успоравање инфлације у односу на претходни период глобалном паду цијена енергије и иницијативама Владе за ублажавање раста трошкова.

Ипак, гувернер Уеда сматра да цјеновни циљ још увијек није на видiku. Ово је коментар који би могао пољуљати шпекулације о могућем расту каматних стопа у марту. Бивши директор БоЈ Казуо Мома такође је изјавио да ће се вјероватно чекати до априла како би се укинула посљедња негативна каматна стопа у свијету. Министарство финансија Владе Јапана је извијестило о значајном повећању пословних инвестиција у посљедњем кварталу 2023. године, што одражава оптимистичније расположење међу фирмама него што показују подаци о цјелокупном економском расту објављеном претходног мјесеца. Током викенда су се водили разговори унутар Владе Јапана о званичном проглашењу превазилажења дефлације економије Јапана. Куодо је објавио да би ова одлука укључивала разматрање преговора о платама, провјере да ли плате расту у тандему са цијенама и процјену кључних економских индикатора, као што је индекс потрошачких цијена.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г)	ЈАН	1,9%	2,2%	2,6%
2.	Водећи индекс Ф	ДЕЦ	-	110,2	108,1
3.	Коинцидирајући индекс Ф	ДЕЦ	-	115,9	114,6
4.	Малопродаја (Г/Г)	ЈАН	2,0%	2,3%	2,3%
5.	Индустријска производња (Г/Г) П	ЈАН	-1,6%	-1,5%	-1,0%
6.	Индекс започетих кућа (Г/Г)	ЈАН	-7,8%	-7,5%	-4,0%
7.	Стопа незапослености (Г/Г)	ЈАН	2,4%	2,4%	2,5%
8.	PMI индекс прерађивачког сектора Ф	ФЕБ	-	47,2	48,0

JPY је током протекле недјеље апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 162,86 на ниво од 162,68. JPY је апрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 150,51 на ниво од 150,12.

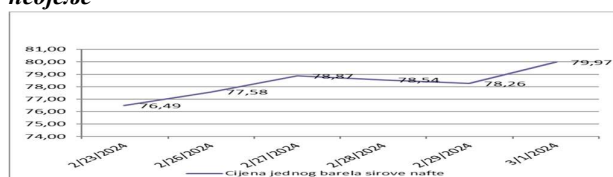
НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 76,49 USD (70,69 EUR). Почетком недјеље цијена нафте је биљежила раст, с обзиром на то да је утицај тензија на Блиском истоку и ограничења понуде ОПЕКС+, који подржавају цијену овог енергента, био већи од утицаја повећане производње из земаља које нису чланице ОПЕКС+, посебно САД. Раст цијене овог енергента је настављен и у уторак, упркос могућем примирју између Израела и Хамаса. Арамцо је најавио уговоре о набавци укупне вриједности 6 милијарди USD са добављачима у Саудијској Арабији. Споразуми, који се састоје од 40 послова, имају за циљ јачање домаћег ланца набавке и поузданости Арамца.

Током трговања у сриједу и четвртак цијена нафте се кретала у уском распону, док је на затварањима тржишта забиљежено благо смањење. Недјељни извјештај ЕИА-е је показао већи раст залиха сирове нафте у САД од очекиваног, за 4,2 милиона барела. Осим тога, дошло је до убризгавања 743.000 барела у стратешке резерве нафте, чиме је повећана производња сирове нафте у цијелој земљи на недјељном нивоу за 4,94 милиона барела. WoodMac (водећа свјетска аналитичка агенција за природне ресурсе и енергетске секторе) је објавила да ће свјетска потражња за нафтом пораси за 1,9 милиона барела дневно у 2024. години и да ће 63% овог повећања донијети азијско-тихоокеанска област, додајући да се очекује да цијена нафте у просјеку буде 85,90 USD. Према ЕИА, потрошња САД је у 2023. години порасла на највишу вриједност у посљедње четири године и могуће је да ће се задржати на том нивоу током 2024. године. ОПЕКС+ је на крају прошле недјеље продужио смањење испоруке нафте до средине године како би спријечио глобални вишак и подржао цијену овог енергента.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је забиљежила највиши ниво од почетка новембра прошле године, те је износила 79,97 USD (73,79 EUR). Цијена нафте је повећана у односу на претходну недјељу за 4,55%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.035,40 USD (1.880,97 EUR).

Током протекле недјеље цијена овог племенитог метала је имала тенденцију раста. Почетком недјеље цијена злата је биљежила благо смањење под утицајем раста приноса америчких државних обавезница, док су инвеститори очекивали објављивање економских података у САД и коментаре креатора монетарне политике, који би могли да “обликују” изгледе за каматне стопе. ЕТФ фондови који инвестирају у овај племенити метал су протекле недјеље биљежили континуирано смањење улагања у злато. Централна банка Малезије је саопштила да је у јануару повећала резерве злата у укупним девизним резервама за 15% у односу на исти период прошле године, односно на 2,59 милијарде USD. У уторак и сриједу цијена злата се кретала у уском распону, док су инвеститори очекивали објављивање података о инфлацији у САД.

Након што је објављен позитиван податак о ПЦЕ дефлатору у САД (смањен у складу са очекивањима), појачавајући даља очекивања да је Фед на путу да смањи каматне стопе у току године, цијена злата је наставила биљежити раст и током трговања у четвртак.

На крају недјеље цијена злата је додатно повећана на рекордно високе нивое, потакнута slabим економским подацима у САД, а што је повећало очекивања инвеститора везана за раније смањење референтне каматне стопе Феда.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.082,92 USD (1.922,04 EUR). Цијена злата је у протеклој недјељи забиљежила раст од 2,33% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

